

Warszawa, dn. 28.04.2017 r.

Prof. dr hab. Andrzej Piotr Wiatrak
Uniwersytet Warszawski, Wydział Zarządzania,
Katedra Teorii Organizacji i Zarządzania

**Recenzja pracy doktorskiej Mgr Macieja Chrzanowskiego
pt.: „Wykorzystanie otwartych innowacji w polskich przedsiębior-
stwach typu start-up”**

I. Formalna podstawa recenzji

Recenzja rozprawy doktorskiej Pana Mgr Macieja Chrzanowskiego przygotowana została na podstawie decyzji Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu (pismo NE-D.4000-12.2016 z dnia 1 marca 2017 r. – podpisane przez Dziekana Wydziału Prof. dr hab. Czesława Zająca).

II. Ocena doboru problematyki badawczej i tematu rozprawy

1. Zainteresowanie problematyką przedsiębiorczości i innowacyjności jest od dawna, przy czym w kolejnych latach zmieniają się ich formy i narzędzia wdrażania. Obecnie takim zainteresowaniem cieszą się m. in. przedsiębiorstwa typu start-up, które są przedmiotem analizy w niniejszej pracy. Problematyka badań jest zatem aktualna. Ponadto brakuje badań z zakresu wykorzystania otwartych innowacji w przedsiębiorstwach typu start-up, dlatego też dobór problematyki badawczej i tematu rozprawy uważam za właściwy, pozwalający „wejść w lukę badawczą”.
2. Zagadnienia podjęte w pracy mają zarówno znaczenie poznawcze, metodyczne i użyteczne, co podkreślono w celach recenzowanej pracy. Podjęcie badań w tym zakresie pozwoliło nie tylko wskazać na sposób badania procesów kreacji i wdrażania innowacji w przedsiębiorstwach typu start-up, ale

także ocenić ich przebieg oraz wskazać: jakie podjąć działania w celu ich upowszechniania i intensyfikowania.

3. Reasumując uczynienie omawianej problematyki przedmiotem rozprawy doktorskiej jest ciekawym wyzwaniem, którego rozwiązanie może być podstawą uzyskania stopnia naukowego doktora.

III. Ocena celów pracy i pytań badawczych

1. *„Głównym celem badawczym było stwierdzenie, czy polskie przedsiębiorstwa typu start-up realizują działania zmierzające do kreacji i wdrażania innowacji w sposób otwarty, jak również czy, dlaczego i w jaki sposób wykorzystują tego typu kategorie innowacji (s. 8 i 73).*
2. Cel główny ma charakter wielowątkowy, dlatego z nim powiązano trzy cele, określające zakres pracy i oczekiwane wyniki. Cele szczegółowe dotyczą bowiem – o czym już pisałem – poznania, metodyki i zastosowania w praktyce wyników badań.
3. Cele pracy, zwłaszcza cel główny, były z kolei podstawą sformułowania 7 pytań badawczych, w których uszczegółowiono zakres badań i problematyki badawczej
4. Przyjęte cele i pytania badawcze pracy są ściśle powiązane z jej tytułem. Zostały zatem sformułowane poprawnie.
5. Podsumowując ocenę celów pracy i pytań badawczych należy stwierdzić, że pozwalają one dobrze określić zakres problematyki badawczej recenzowanej pracy.

IV. Ocena zakresu rozprawy, źródeł informacji i metod badawczych

1. Przyjęty tytuł, cele i pytania badawcze wyznaczyły zakres pracy, którym było zbadanie, czy polskie przedsiębiorstwa typu start-up podejmują działania otwartych innowacji oraz jak wykorzystują tego rodzaju innowacje, przy czym:

- *zakres podmiotowy* – obejmował celowo dobraną próbę 112 start-upów i 7 ekspertów – przedstawicieli środowiska start-upowego;
 - *zakres przedmiotowy* – obejmował funkcjonowanie przedsiębiorstw typu start-up, uwarunkowania ich funkcjonowania oraz ukierunkowanie na otwarte innowacje i ich wykorzystanie;
 - *zakres czasowy* – obejmował badania przeprowadzone w 2016 r., przy czym wypowiedzi dotyczyły całego okresu funkcjonowania badanych przedsiębiorstw typu start-up;
 - *zakres przestrzenny* – obejmował obszar kraju – Polski.
2. Źródłami informacji były: literatura przedmiotu oraz wyniki własnych badań przeprowadzonych w formie ankiety i wywiadu z kwestionariuszem. W pracy brakuje jednak przedstawienia tych kwestionariuszy, które mogłyby się znaleźć w jej aneksie.
 3. Literatura przedmiotu cytowana w recenzowanej pracy liczy 452 pozycje z zarządzania i ekonomii, przy czym większość pozycji pochodzi z literatury zagranicznej. Dobór literatury przedmiotu i jej cytowanie obejmowały wszystkie aspekty związane z tematyką rozprawy doktorskiej, a Autor wykazał się jej doskonałą znajomością i dobrą prezentacją. Zakres cytowania literatury przedmiotu był prawidłowy i pozwalał na realizację założeń badawczych przyjętych w pracy.
 4. Sposób prowadzenia badań ilościowych i jakościowych dla tego typu pracy był właściwy, przy czym badania jakościowe – moim zdaniem – powinny obejmować także inicjatorów i moderatorów start-upów. Szersze ujęcie pozwoliłoby lepiej ukazać uwarunkowania funkcjonowania start-upów i wykorzystania przez nie otwartych innowacji.
 5. Badania zostały przeprowadzone zgodnie z sekwencyjną strategią eksplanacyjną, tj. wykonania w pierwszej fazie badań ilościowych, w drugiej fazie - badań jakościowych, a w trzeciej – analizowania materiału badawczego i wnioskowania.

6. Analiza danych ilościowych została przeprowadzona głównie w oparciu o wskaźniki struktury (np. w przypadku źródeł finansowania start-upów), a uzupełniająco poprzez stawianie hipotez i ich weryfikowanie poprzez test zgodności χ^2 – chi-kwadrat Pearsona, np. potwierdzający, że zaangażowaniu się start-upów w projekty otwartych innowacji sprzyja ich zrzeszanie się w różnego rodzaju grupy, czy też współpraca z uczelniami (s. 99-100). Zastosowane narzędzia do wyników analizy badań ankietowych nie budzą zastrzeżeń i w sumie oceniam je pozytywnie. Szkoda jednakże, że nie udało zbadać większej liczby przedsiębiorstw typu start-up, co poszerzyłoby bazę badawczą i wnioski na tej podstawie.
7. Z kolei wyniki badań jakościowych zostały opisane, wskazując na uwarunkowania funkcjonowania przedsiębiorstw typu start-up i wykorzystania przez nie otwartych innowacji.

V. Ocena układu pracy

1. Na treść rozprawy – liczącej 160 stron – składa się: 4 rozdziały pracy oraz wstęp, podsumowanie, bibliografia, spis tabel, rysunków i wykresów.
2. Rozprawa ma charakter empiryczno-teoretyczny, przeważają rozważania na podstawie przeglądu literatury przedmiotu i wyników własnych badań Doktoranta.
3. Przyjęty układ pracy pozwala ukazać problematykę badawczą oraz odpowiedzieć na postawione cele i pytania badawcze, ale nie jest optymalny. Po pierwsze zagadnienia ujęte w rozdziale 2 – choć ciekawie opracowane – nie w pełni łączą się z tematyką pracy. Po drugie pełne powiązanie treści tego rozdziału z tytułem i celem pracy przyczyniłaby się do zwartości pracy. Po trzecie rozdział 4 zbyt skrótowo został opracowany, a jego obecna treść mogłaby znaleźć się w podsumowaniu pracy. Uważam jednak, że ten rozdział powinien być szerzej opracowany. Po czwarte rozważania prowadzone w pracy mogłyby być wzmocnione o narzędzia kreowania innowacji otwartych w przedsiębiorstwach typu start-up, a zwłaszcza o infrastrukturę ekonomiczną z

tego zakresu, w tym doradztwo sprzyjające ich wdrażaniu. W pracy te zagadnienia zostały tylko zasygnalizowane. I po piąte – opis wyników badań mógłby być szerzej przygotowany i opracowany, w tym także wynikające z nich wnioski.

4. Treść poszczególnych rozdziałów pozwala poznać omawiane zagadnienia (zarówno w warstwie teoretycznej, jak i empirycznej), a Doktorant wykazał się znajomością poszczególnych omawianych zagadnień dotyczących przedsiębiorstw typu start-up i stosowania przez nie innowacji otwartych. Podkreślić należy, że Doktorant postępuje zgodnie z regułami pracy naukowej, ukazując badane zagadnienia z punktu widzenia teorii, a następnie – na podstawie analizy wyników własnych badań, ale także w powiązaniu z literaturą przedmiotu.
5. Zasadniczą częścią pracy, która pozwoliła odpowiedzieć na cele i pytania badawcze są rozdziały 1 i 3. Rozdział 1 (teoretyczny) jest wprowadzeniem w badaną problematykę na podstawie literatury przedmiotu, a jednocześnie ukazania w sposób systemowy istoty i uwarunkowań otwartych innowacji oraz przedsiębiorstw typu start-up, natomiast rozdział 3 (empiryczny) – pozwala poznać wykorzystanie tych innowacji w badanych przedsiębiorstwach.

VI. Ocena merytoryczna pracy

1. Ujęcie tematyki badań jest aktualne i dotyczy zagadnień, które dotychczas nie były badane. Podjęcie tych badań zasługuje na uwagę, a ich wyniki wskazują na uwarunkowania innowacji otwartych w przedsiębiorstwach typu start-up. Podkreślić należy nie tylko innowacyjność problematyki badań, ale także ich przydatność poznawczą, utylitarną i metodyczną.
2. Doktorant przedstawiając kolejne zagadnienia nawiązuje do dotychczasowego dorobku oraz potrafi wykorzystać ten dorobek dla potrzeb swojej pracy i kolejno omawianych zagadnień. Na uwagę zasługuje bardzo dobra znajomość przez Doktoranta literatury przedmiotu z badanej problematyki oraz

umiejętne i syntetyczne jej opracowania z punktu widzenia zamierzeń badawczych i treści pracy.

3. Jednocześnie analizowane zagadnienia zostały uzasadnione wynikami własnych badań Doktoranta, które wzbogacają dorobek w tym zakresie i mogą być podstawą polityki w zakresie przedsiębiorczości i innowacyjności.
4. Wyniki badań potwierdzają przyjęte założenia badawcze, wskazując, że większość badanych przedsiębiorstw typu start-up kreuje, bądź planuje kreować i wdrażać innowacje w sposób otwarty, głównie na płaszczyźnie produktowej i poprzez sieci, które są bardziej innowacyjne niż pozostałe organizacje, poszukując w ten sposób nowych możliwości rozwoju i jego sfinansowania, ale też dostosowania się do zmieniających się warunków otoczenia. Sieci te mają różny charakter, ale najczęściej dotyczą wspólnych działań z interesariuszami, zwłaszcza klientami. Takie podejście jest właściwe dla rozwoju przedsiębiorstw, zwłaszcza typu start-up, ale nie zawsze – jak wynika z badań – możliwe, gdyż badane podmioty wskazywały na trudności znalezienia partnerów do współpracy w tym zakresie. Ponadto utrudnieniem mogła być niedostateczna wiedza prowadzących badane firmy, gdyż w większości były to osoby młode, nie posiadające doświadczenia jak postępować w zmieniającym się i konkurencyjnym otoczeniu.

VII. Ocena formalna pracy

1. Praca doktorska została przygotowana w Katedrze Przedsiębiorczości, Zarządzania i Ekoinnowacyjności Politechniki Rzeszowskiej przez Mgr Macieja Chrzanowskiego pod kierunkiem Prof. dr hab. Leszka Woźniaka, profesora zwyczajnego Politechniki Rzeszowskiej.
2. Recenzowana praca – jak wynika z jej treści – została przygotowana w ramach dziedziny: nauki ekonomiczne w dyscyplinie: nauki o zarządzaniu, a uzupełniająco w dyscyplinie: ekonomia.

3. Rozprawa została napisana przystępnie (klarownym językiem), ale z właściwym słownictwem dla nauk ekonomicznych, w tym zwłaszcza – dla nauk o zarządzaniu.
4. W rozważaniach Doktorant zachowuje logiczny ciąg wywodów, wykazując się umiejętnością prezentacji zjawisk oraz w większości poprawnością wnioskowania i interpretacji wyników.
5. Umieszczone w tekście tabele, rysunki i wykresy – starannie pod względem formalnym przygotowane – wzmacniają wartość informacyjną pracy, ale szkoda, że Autor analizując kolejne zagadnienia – nie w pełni uwzględnia powiązanie zawartych tam danych.
6. Cytowana literatura jest – o czym była już mowa – poprawnie podana.

VIII. Ocena pod względem kwalifikacyjnym

1. Biorąc pod uwagę ocenę: doboru problematyki badawczej i tematu rozprawy, celów pracy i pytań badawczych, zakresu rozprawy, źródeł informacji i metod badawczych, układu pracy oraz ocenę merytoryczną i formalną pracy należy stwierdzić, że praca ta spełnia wymogi rozprawy doktorskiej.
2. Doktorant – o czym już pisałem – wykazał się znajomością badanej problematyki, przeprowadził badania, których wyniki pozwoliły wzbogacić istniejącą wiedzę dotyczącą funkcjonowania przedsiębiorstw start-upów oraz kreacji i wdrażania w nich innowacji otwartych.
3. Zgłoszone uwagi, niektóre o charakterze dyskusyjnym, nie zmniejszają wartości pracy, ale chciałbym, aby zmusiły Doktoranta do innego sposobu spojrzenia i być może poprawy pracy, jeśli byłaby publikowana w postaci artykułów lub w całości oraz ewentualnie w przygotowaniu następnych badań.
4. Reasumując uważam, że rozprawa doktorska Pana Mgr Macieja Chrzanowskiego pt.: „*Wykorzystanie otwartych innowacji w polskich przedsiębiorstwach typu start-up*” spełnia wymogi pracy promocyjnej na stopień doktora nauk ekonomicznych w dziedzinie nauk ekonomicznych, w dyscyplinie: nauki o zarządzaniu, a Doktorant – po dopełnieniu wszelkich formalności – może być dopusz-

czona do publicznej obrony swojej pracy doktorskiej. Taki też wniosek stawiam do Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "A. Wiatrak", is located in the upper right quadrant of the page.